

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Dominica Passionis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56314)

fco, & in tenebris palpitantes video: Christū enim qui Sol est, cum fugitis, oculosque luci occluditis, mundum ac tenebrarum principem Sathanam dum sequimini, perpetuis vos in tenebris versari, nullumq; lumen inueniri necesse est: cœli quippe aspectus vobis ereptus est, ac proinde in peccatis volutimini, ex iis in abyffos infernales detrudendi.

Leuit. 21.

Sinistri ominis & infausi augurii apud veteres erant bubo, noctua, & vespertilio, aliæque aues, quæ lumen solis & diem exorsæ noctu solent volitare, quas & ideo Deus legē suā vt immundas repudiat. Ita & de vobis ominari licet ô miseri, qui solis radios euitatis, ac tenebras sectamini, adeo vt hinc evidens reprobationis argumentum colligi queat, ac de futura damnatione vestra quodammodo liceat præfigere. Quare agite infelices & noctuagæ aues, prodite è cauernis vestris, relinquere tenebras, diem amate, lumen hoc cœlestē sequamini.

Exod. 12.

Tu porro lumen æternum, quod à summo illo iustitiæ sole exoreris, iucundum Angelorum hominumque lumen, vnicum oculorum nostrorum lumen, quod olim mundi tenebras effugasti, quod cœcorum oculos aperuisti, quod ipsis mortuis vitam restituisi: mentem obsecro nostram illustra, vt nimirum tuæ merita gloriæ, beatitudinis æternæ pretium, & angelorum societatem aliquando cœlique diuitias & magnitudinem videat: videat inquam mundi inanitatem, rerum harum inferiorum vanitatem, peccati grauitatem, infernaliumque suppliciorum feritatem, demonum horrorem, damnationisque æternæ perpetuitatem. O lumen cœli, quod olim filios Hrael per desertum columnæ igneæ ductu conduxisti, nos obsecro etiam per vastam hanc & infestam latronibus mundi solitudinem ducito, nos inquam qui hic adhuc peregrinamur: vt lumine gratiæ tuæ illustrati, infinitum aliquando gloriæ lumen videre possimus, in cuiusque admirationem rapti dicere: Iam venit tempus, Domine mundi lux, vt in lumine tuo lumen videamus.

Amen.

DOMINICA PASSIONIS.

Partitio.

- I. Quo valeat Dominica Passionis memoria.
- II. De innocentia vitæ Iesu.
- III. De veritate doctrinæ Iesu.
- IV. De calumniatoribus Pharisæis.

Quis ex vobis arguet me de peccato? si veritatem dico vobis quare non creditis mihi. Ioann. 8.

FIGVRA.

PRæcepit olim in veteri lege Deus, vt agnus Paschalus, qui decima quarta luna tantum immolandus erat, multo ante tempore ex agris in ciuitatem adduceretur, quo assiduo eius balatu omnes excitari in memoriam reuocarent, quam singulari olim ratione patres eorum per vnus agni oblationem è captiuitate Ægyptiaca fuissent educti, & in libertatem pristinam restituti; quo omnes Deo ob tam singularis beneficii memoriam gratiarum actionem persoluerent. Ecclesia vero Catholica, vt memoriam cruentæ illius oblationis, qua non agnus, sed vnigenitus Dei filius pro nobis omnibus in crucis stipite oblatus fuit, refricaret, nosque ad gratitudinem, gratiarumque actionem, ac tam singulare beneficium excitaret, eundem hodie ex agris reducit, & nobis ob oculos ponit: diu scilicet antequam in monte Caluarie immoletur, vt nos eum videntes, eiusque ciularum & lamenta exaudientes dolores eius & cruciatus contemplantes, passionis eius merita, & beneficia per eum collata in memoria reuocaremus, & ad gratias persoluedas excitaremur. Hodie igitur Dominica passionis est. Hodie crucis vexilla pāduntur & explicantur, quamobrem lugubres hodie assumendi sunt amictus, & pullæ vestes induendæ ob mortē filii Dei. Hodie deniq; tempus venit, quo de clauib. lanceis, cruce, morte, passione Christi loquendum est. Tu vero Paraclite Spiritus, vt immensum hunc dolorem & suppliciorum Oceanum scælici & prospero cursu enauigemus, esto noster ductor & gubernator.

TOT.

tot; tuque sanctissima ac simul afflictissima huius filii mater, qui hinc iter suum ad montem Calvarie exorditur, precibus apud illum & suffragiis nos iuva. Quocirca omnes tibi hanc salutationem vnanimes offerimus,

AVE MARIA.

Themistocles, cum adhuc dissolutius ageret & à virtutis amore ad nominis aliquam famam comparandam non nihil excitaretur; in publico de nocte euagari solebat; quarentibusque quid ira intempesta nocte per urbem discurret, Miltiadis se tropicis è somno excitari, atque eius æmulatione gloria somnum capere non posse respondit. Et sane si sola virtutum & rerum gestarum ducis alicuius memoria, tantum in Ethnico potuit efficere, ut ei somnum eriperet, assiduisque ambitionis stimulis excitaret, omnemque aliam cogitationem animo excluderet: quantum roboris efficaciamque hodierna die habere par est, clavos, crucem, sanguinem, mortem, merita, omnem denique passionem Christi Iesu in pectore Christiano, ut id à mundi amore segreget, omnem mundi vanitatem, ineptiamque despere cogat, ad pietatem accedat, ad salutarem penitentiam commoveat? Adeo ut nihil aut efficacius, aut ad animam pertinacem emolliendam, peccatores convertendos, & à vitiis & sceleribus retrahendos validius haberi, & inueniri queat, quam Christum eumque crucifixum ob oculos ponere, & eum ob delicta nostra in cruce expirantem intueri. Ecce figuras.

Figuræ. Israelitæ venenosus serpentum moribus fauciati, oculo in serpente æneum, in medio Sinaicæ solitudinis erectum conspicientes, statim, ne serperet contagio ad viscera, sanabantur. Denotabat hoc, Auditores, nos statim ut à peccatis, vipera multo deterioribus percussus fuerimus, & in Christum Iesum in sublime crucis in monte Calvarie erectum & per serpentem æneum designatum, oculos conijcimus, à plagis penitus sanari. Angelus ille exterminator, omnes in Aegypto primogenitos occidens, eas solum domos præterit, quarum superliminaria & postes agni sanguini

ne illita, vidit, quo aliud nihil designabatur, quam diabolium, verum Angelum exterminatorem, iis nocere nequaquam posse, quorum memoria morte & sanguine Iesu Christi respecta est, quique illam perpetuo menti insculptam gerunt. Atque ita id explicat Origenes, qui in epist. Pauli ad Rom. ita loquitur: *Certum est, quia ubi mors Christi animo circumfertur, non potest regnare peccatum: est enim tanta vis crucis Christi, ut si ante oculos ponatur, & in mente fideliter retineatur, nulla concupiscentia, nulla libido, nulla superare possit invidia, sed continuo ad eius presentiam totus ille peccati & carnis fugatur exercitus.* Equidem & hoc dicere aulim, fieri nulla ratione posse, ut quis Deum offendat, cum passionis eius memoriam iugiter ante oculos habet, ac secum diligenter cogitat, quanto nos amore Deus fuerit persecutus.

Manlius eques Romanus cum mortis condempnatus ad supplicium raperetur, iamque ad locum destinatum pervenisset, vnde Capitolium conspici poterat, è quo olim Gallos patriam conseruaturus fortiter depulerat, exclamare cepit, & Iudices, Capitolium monstrando, compellare. *Quid? audebitisne, Iudices, hodie, Manlium condemnare? anne eum morte afficere, ac necem ei afferre, qui pro vestra omnium salute olim mori paratus fuit, quiq; vitam suam impendit, quo vestra totiusque popul. Rom. vitam ac fortunas conseruaret, qui tot pericula ac discrimina pro reip. incolumitate ac salute subiuit? Testabitur id hoc ipsum Capitolium: ipsi illi parietes loquentur, & quem prope caelestem, cognominæ certe Capitolini, Ioui parem fecistis, eum patiemini vincum obnoxiam carnificis arbitrio animam ducere? Adeo in vno omnib. satis fuit auxilii, nullam vero opem in tam multis vni esse? iudices porro his eius verbis adeo commoti fuere, ut eum communi suffragio absoluerint, & indemnem dimiserint.* O Christiane, si quoties Deum offendere, iterumque eundem crucifigere, ut ait Paulus decreuisti, crucem eius, non dico Capitolium, sed Calvarie montem intuereris, in quo verus noster Manlius, Christus Iesus tantum tua causa perpeffus est, proque salute tua expirauit (quod ipse quoti die tibi ob oculos

Orig. 15. c. 9. ep. ad Rom.

Plutarch. in Camillo. Livius.

Insignes de passione Christi conceptus.

ponit, vt te ad commiserationem incitaret) nunquam credo tanta tua futura esset audacia, vt iterum eum vituis tuis crucifigere presumeres. Hanc igitur crucem pectori imprime ac perpetuam Caluarie montis memoriam habeto: quidquid sit, ipsa crux menti perpetuo infigenda. Audirei huiusce figuram.

Gen. 30.

Patriarcha Ioseph in vltimo vitæ termino constitutus, fratres adiurauit, vt si quo vnquam illum tempore dilexerant, post mortem eius id ipsum declarent, & factis ostenderent, ossa eius ex barbaro illo Aegypti solo in patriam secum asportando: *Cumq; adiuurasse eos atque dixisset, Deus visitabit vos, asportasse ossa mea vobiscum de loco isto.* quasi diceret: summopere fratres mei charissimi, à vobis contendo, vt si quando vitæ debitum persoluero, animaq; corpore hisce vinculis soluta, ad patres abierit, vos corpus meum accipiat, semperq; vobiscum deferatis, vt ciueres semper peregrinationis vestræ sint socii, mei que memoriam semper conseruetis: mei inquam, qui tanta prudentia, sapientiaq; regnū Aegypti moderatus sum, qui vobis omnibus frumentum large suppeditando, vitam conseruaui, qui omnes vobis in me olim commissas iniurias & contumelias tanta benignitate condonaui, & ex animo deposui, denique erga quem omnes adeo obligati estis. Adeundem etiam modum Christus efflagitat, Auditores, vt quamdiu in mundi huius Aegypto peregrinamur, in quo olim mortuus est, crucem, mortem & passionem eius ob oculos semper habeamus, cordique insculpta geramus: quo ita in mentem reuocaremus, quam multus ei nominibus obligati simus, quo nos amore fuerit complexus, & quam graua pro nobis supplicia pertulerit.

2. Cor. 4.

Hinc Apostolus Christianos adhortatur, vt Christi passionem semper in animo & ob oculos habeant, animoque inscriptam gestent: *semper mortificationem Iesu Christi in corpore vestro circumferentes.* Quid? visne Pauli eas solum à nobis in corpore gestari, cum nullam animæ mentionem facias? nequaquam, sed vtrumque intelligit: anima qui dem eam ferat, de eadem cogitando: corpus vers eandem sentiendo & experiendo.

Aquila illa Euangelica, exercitum albis induorum trophæisq; nobilitatorum se vidisse ait, qui conflictibus variis interfuerant, ac stolas sanguine agni immaculati tinctas gestabant: *Hi sunt qui venerunt de tribulatione magna, & lauerunt stolas suas, & dealbauerunt eas in sanguine Agni.* Si ad litteram hæc intelligenda sunt, quis est qui non videat, per hos, rubicundos Martyrum exercitus designati, qui corpora sua, id est, carnales illas stolas, in crucis sanguine, & in mediis suppliciis, quæ ad ducis Christi imitationem pertulerunt, tinere. Sed si sublimius adhuc euolare cupimus, videbimus manifeste, his nihil aliud designari, quam si de mundo triumphare, ac cælestium domiciliorum inter beatas illas mentes gaudiis potiri aliquando, candida innocentie veste insuti volumus, sanguinis, clauorum, spinarum, mortis ac passionis Christi semper nos meminisse debere animamque nostram semper rubra hac stola indui oportere.

O sancta & salutaris passionis memoria, quam necessaria es quoniam tu confers ad animam mortificandam, humiliandam, eamque inducendam, vt deliciis corporalibus valedicat: expressum id in Genesi video: vbi legimus pulchram illam Rebeccam, camelo insidentem, cum futurum suum coniugem magnifice Patriarchæ filium pedibus accedentem conspiceret, statim camelo descendisse: inde corum quippe ceasebat, & ab honestate puellari alienum, sponsum pedibus incedere, sese vero molli strato insidere. Huc oculos conuerce, ô anima, ac tecum cogita, num æquum sit & cõsentaneum, filium Dei vnigenitum, tanta pro te patri, te vero commoditatibus tuis studere, & voluptatibus indulgere: si ferine poterit, ô ingrata & immitis tanti sponsi sponsa, vt cum sponsum, redemptorem, Deum denique tuum pedibus hodierna die incedentem videas, & tanta quidem in paupertate & miseria constitutum, nudum penitus, & in arbore crucis erectum, ipsa vix in terram, ex sublimibus illis honorum, ambitionum, & vanitatum Dromedariis descendere digneris.

Sapiens ille ac pius rex Dauid, videns arcem Allegoria Domini pellib. coopertam, ac sub dio com. de pallio-
morantem, erubescens ac luxum suum incu- ne.
Saus 2. Reg. 11.

sans dicebat: *Ecce ego habito in domo cedrina, Arca autem Domini sub pellibus est. Quid dicit anima, ut hanc allegoriam tibi applicem, tene hanc tibi passionem proponendo, & mente voluendo tantum adhuc presumere, tanta inquam esse impudentia, ut delictis studeas, domos auratas inhabites, adeoque te efferas & iactes, cum veram illam Arcam fonderis, sacram scilicet Christi humanitatem, in monte Caluarie, non quidem facis & pellibus, sed sanguine, tormentis, suppliciis, vulneribus, atque infinitis cruciatibus videas cooperatam non tristis ille aspectus oculos tuos ad commiserationem excitabit an non erubescis, redemptorem tuum in Cruce habitantem, eidem confixum, & innixum ceruens? Hoc ipsum nimirum est, quod sancta Ecclesia nobis hodie ob oculos ponit: hodie crudele bellum passionis Christi indicitur, hodie vexilla regis prodeunt. Atque ut traditum est elephantos regis Antiochi viso sanguine feritatem induisse, & ad bellandum ubicundo ostenso colore fuisse animatos: *Et Elephantis ostenderunt sanguinem vna & mors, ad acuedos eos in praelium* ita eodem artificio hodie videtur Ecclesia, quae nobis Redemptoris nostri sanguinem ante oculos hodie obicit, quo ad bellum cum vitiiis gerendum magis animetur & incendatur.*

2 Mach. 16.
Compara-
tio Noegregia

Simile.

Imitatur eadem generosam quaedam matrem, quae cum filios cum patris interfecto-ribus videt agere, & eorum familiaritate vti, tunicam patris adhuc tinctam sanguine, & innumeris perforatam locis illis ostendit, ut eos hac ratione à tam prauo consortio auocet, simulque tacite ad iram indignae caedis vindictam incitet. Simili plane ratione hodie nobiscum Ecclesia agit; cum enim nos filios suos cum peccatis, quae veri anime scarii sunt, & interfectores patris nostri Christi Iesu, societatem iniisse, & familiaritatem quotidianam contraxisse videt: ut nos à prava eorum consuetudine deterreat, & ad vindictam de his luculenta quadam poenitentia sumendam accendat: sacram eius humanitatem, veram, inquam, tunicam Iesu Christi patris nostri, sanguinolentam, clavis transfixam, spinis & lancea laceratam, ac vulneribus confectam ostendit, flagella, alapas, sputa, vineula, cru-

cem, & crudelitatem mortis, qua erudeles illi scarii eum in monte Caluarie affecerunt, nobis ob oculos proponit.

Hodie igitur passionis initium est, hodie aduersus innocuum Christum conspirare Iudaei incipiunt, hodie vexilla crucis prodeunt, crucifixique insignia progrediuntur. Audiamus quid Euangelium dicat: *Dicebat Iesus turbis Iudaorum, & principibus Iudaorum. Quis ex vobis arguet me de peccato? &c.* de his igitur paulo latius loquendum est.

Dominus igitur noster Iesus Christus, ut Ioannes Euangelista ait, videns Iudaeos iam certissime in necem suam conspirasse, duas eis perherrerimas quaestiones ad extremum proponit, vnam quidem, ut iis innocentiam suam probaret, alteram vero ut veritatem dogmatum suorum confirmaret. *Quis ex vobis arguet me de peccato? hoc quidem quoad innocentiam, vitaeque inculpatae laudem spectat, si veritatem dico, quare non creditis mihi? Ecce rit.*

quantum ad doctrinam. Hic videtis, Auditores, vniuersam Theologiam duobus comprehensam capitibus: ex duabus hisce conclusionibus, o homines, o Angeli vestra dependet salus. Si enim Christus de numero peccatorum fuisset, nunquam nos redimere potuisset, si eius doctrina falsa & delictis plena exiisset, Biblia nostra nullius omnino fuissent auctoritatis, & spes nostra prorsus inanis. *Talis enim ut Apost. loquitur decebat, ut esset Pontifex, sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior ceteris factus.* Designatum hoc erat in Leuit. vbi Deus praecipit, nihil sibi vitæ manuum aut mutilum offerretur: *Homo qui obtulerit victimam pacificorum Domini, vel vota soluens, vel sponte offerens, tam de-*

bobus quam de ouibus, immaculatum offeret ut acceptabile sit: omnis macula non erit in eo. Quo praenotabatur, caelestem hanc victimam, quam olim in monte Caluarie, in ara crucis, ad peccatorum nostrorum expiationem immolanda erat, perfectam & omnibus numeris completam, nulla peccati macula pollutam esse debere. Quamobrem o Pharisei, Quis ex vobis arguet me de peccato? Respondere si potestis: non plusquam triginta tribus annis inter vos egit, dicit, non quidquam in me indecens aut prauum reperitis, numquam etiam vel minimum de-

Christus
duo ex lu-
daeis qua-

Heb. 7.

Leuit. 22.

liam

licitum obseruastis? Quid igitur innocentē prosequimini. quid mortem mihi molimini? cur in vitam conspiratis? cum nullius vnquā, ne minimi quidem criminis me reum constituerim, sed ad aliorum peccata totiusque mundi crimina auferenda & expianda in terram descēderim. Excutite Legis periti, Scribæ, & Pharisei, vos magni Synedrin assessores, excutite inquam, Prophetas, voluite sacra vestra monumenta, figuras exponite, ac deponere quiduis ausim, nullum vos in me peccatum reperiuros quod iure meritoque coarguaris.

Figuræ veteres quibus demonstratur Christū sine peccato egrediens omnes ē mortis discrimine eripui. *Gen. 7. Exod. 2.*

Inuenitis scilicet me illam arcam esse quæ super peccati aquas, vt illa super aquas diluuii, semper nauauit, nullum vnquam naufragii periculum pertimescens, & qui mundo egrediens omnes ē mortis discrimine eripui. Videbitis me illum esse Moysen, qui indignantelicet Sathana (qui verus Pharaon est, & omnes fidelium Hebræorum filios in Agypto occidit) mortem peccati euasi, inique profluentem proiectis nullum periculū perpessus sum; sed à natiuitate mea veluti à quadam regina adoptatus, imperiū tandem Pharaonis destruxi, & omnes ē tyrannica captiuitate eripui, quos, rubrum iamiam passionis mare transiuras, ad terram promissionis, felicitatem scilicet æternam & beatitudinem, deducam.

Gen. 40.

Peruoluite igitur diligenter annales vestros, ac videbitis me innocentem illum Ioseph esse, qui escam salutis fratrib. meis gregem custodientibus, & instar bestiarum in mundi agris viuentib. deferens; nescio quonam meo fato, aut potius ingratitude yēdi, atque à pellice, vestra scilicet synagoga, inique accusari, & in carcerem Iudaicum conici debeam. Inuenietis me hircum illum emissarium esse, qui non meis sed omnium mortalium peccatis onustus in montem Caluarie debebam emitti. Si vterius legere etiam pergitis, statim vobis occurrerit agnus ille, qui in exitu Israel de Agypto debuit immolari, agnus ille sine macula, quem ego me esse profiteor. Quis igitur vestrum dignum aliquid reprehensione in me reperit? *Quis ex vobis arguet me de peccatis? facile quidē erit culpam, sed conuincere &*

Leuit. 10.

quincere, hic opus, hic labor est: quis me igitur arguet de peccato originali, ventili, aut actuali, aut alio quopiam crimine? nullus omnino Domine.

Exod. 12.

Quis ex vobis arguet me de peccatis? facile quidē erit culpam, sed conuincere &

quincere, hic opus, hic labor est: quis me igitur arguet de peccato originali, ventili, aut actuali, aut alio quopiam crimine? nullus omnino Domine.

Cum Samuel Propheta inculpat, iam inde à matris utero sanctificatus, vixisset & innocentiam suam vniuerso populo, toto vitæ tempore probasset, iam senex factus hæc ad seniores filiorum Israel ait: *Ego iunior & in- I Reg. 10. canus, & conuersatus coram vobis ab adulescentia mea vsque ad hanc diem, ecce præsto sum: loquimini de me coram Deo, & coram Christo eius virum bonum cuiusquam tulerim, aut asinum: si oppressi aliquem si de manu cuiusquam munus accepi, & contempnam illud hodie, restituumque vobis.* Eadem hic omnino Dominus Iesus synagogæ proposuit: *Quis ex vobis arguet me de peccato?*

Quid ad hæc responderis scelerati Iudæi? aliquid ne in hac anima peccatum reperire poteritis, nefarii calumniatores? ecce totus orbis atque omnes omnino homines, cum vt iustum suspiciunt, & innocentem confitentur, Audite: quale ipse Iudas, qui eum tamen Iudæis tradidit, de eo testimonium ferat: *Peccati tradens sanguinem iustum.* Audite testimonium Pilati qui ipsum condemnauit: *Innocens ego sum à sanguine iusti huius.* *Matt. 26. Audite quid ipsa dixerint femina: Nihil tibi & iusto illi,* ait Præsidis coniunx: *Beatus venter qui te portauit, & vbera qua suxisti,* ait alia apud Lucam mulier. *Luc. 17. Quid adhuc obicere, & quid his testimoniis opponere potestis? Inquirete in vitam & mores eius, ac videte numquid reprehensione dignum in iis reperire possitis. Audite quid de iis Prophetæ dicant: Ieremias imprimis, qui asseueranter ait: hoc est nomen quo vocabant eum, Dominus iustus noster: deinde quid David in Psalms: *iustus Dominus & iustitias dilexit, aquitatem vidit vultum eius.* Si vterius inquirere & indagare pergitis, & figuras veteres excutere, archiua legum vestrarum examinare, videbitis Christum innocentem illum Naboth, verum Israelitam esse, qui, vt vineam, Ecclesiam scilicet suam tueretur, & ab impiorum manibus defenderet, inique accusatus est, ac tandem morti ab impia Iezabel, nefaria inquam synagoga vestra adiudicabitur,*

Omaes homines Christum innocentem testantur

Matt. 26. Luc. 17.

Ierem. 23.

Psal. 10.

Figuræ quibus innocentia declaratur

3. Reg. 21.
1. Reg. 14.
cabitur. Videbitis hic pulchrū illum Absalomū, de quo scriptum est: Porro sicut Absalom vir non erat pulcher in Israel à vestigio pedis usque ad verticem non erat in eo ulla macula.

Præclarus
obceptus.
Formosus illic & insignis Absalom tu fuisti Domine Iesu, qui aduersus iustitiam Dei arma accipias, ab eadem fusus & debellatus fuisti, inque deserta mundi huius fugiēs, erinibus humanitatis tuæ ex crucis arbore suspensus, & implexus hæstisti, in qua tribus immanibus clavis, veluti tribus lanceis, transfixus interiisti. Porro crines & capillitium Absalomī semel in anno detondebatur, quod mulieres Ierosolymitanæ magna auri & pecuniæ vi redimebant, quo mitellas suas infarciebant. Et quando tondebat capillum, (semel autem in anno tondebat, quia grauabat eum casarius) ponderabat capillos capiti sui ducentis siclis pondere publico. Ita quoque merita Iesu Christi quotidie venalia proponuntur, ut iis Christiani animas suas exornent, sed eadem non nisi meritis à nostra parte prouenientibus, & vera pœnitentia redimenda, & emenda sunt.

Lib. 31. c. 10.
Quis ex vobis arguet me de peccato? Refert Plinius pictorū illum principem Appellem tabulas suas omnium oculis in propaleo exponere consueuisse, ut si qui in eo quid reprehensum vellent, aperte, non vero claculum eius errores culparent. Ecce quoque, ut ad huius imitationem, Apelles noster vitæ suæ tabulam ante fores synagogæ constituit, quo ab omnibus Iudæis, si fieri posset, reprehenderetur. Sed operam & oleum perditis, Pharisæi, si Filium Dei de peccato coargui posse confiditis; facile quidem, omnium nostrum in illo imperfectiōnes & miserias reperiri posse, concedo, at nullum penitus delictum.

Nam 21.
Nam ut æneus ille serpens, de quo in Numeris, in deserto Sinai in stipitem erectus, serpentis quidem figuram habebat, sed veneno ac virulentia carebat. Ad eundem modum Iesus Christus, ò Scribæ, verus inquam ille serpens, qui aliquando in deserto illo Caluarie, in sublimem crucis stipitem erigendus erit, hominis quidem formam gessit,

Tom. 1. Bessai Quadrage.

formam serui accipiens, & habitu inuentus ut Phil. 2. homo: nunquam tamen veneno, id est, peccato, quo nullum aut violentius aut virulentius potest excogitari (nam venenum aspidum insanabile) fuit infectus. Quis ex vobis

Deut. 32.
arguet me de peccato? Christus antequam Iudæorum peccata & crimina reprehenderet, suam prius innocentiam illis declarandam censuit: nam, quemadmodum in Salustium olim dixit M. Tullius, Carere debet omni vitio, qui in alterum paratus est dicere. Sed ò tempora, ò mores! secus hodie inter mortales agi videmus, atque hominum modernorum vita longe ab illo Christi Domini factō diserepat: omnes namque aliorum mores & vitam inspiciunt, suam vero penitus despiciunt, in aliorum vitia tam cernimus acutum, quam aut aquila, aut serpens Epidaurius, aliorum vitam oculis lynceis intuemur, sed in propriis moribus modoque nostro agendi talpis cæciores sumus: Quapropter iure mihi videor mundum cum eo comparare posse, quem Apologus ait, aliorum peccata in anteriori mantice parte gestare consueuisse, sua vero in posteriori & à tergo. Quo respexit doctus ille iuxta ac pius Gallus Bernardin. Curiosum, inquit, genus hominum ad cognoscendam vitam alienam, desidiosum ad corrigendam suam.

Nam quemadmodum seniores quidam ea quæ remota sunt clare intuentur, in iis vero quæ iuxta sunt perspiciendis plane cæcutiunt: ad eundem modum hodie plerique mortalium faciunt, qui aliorum naves & crimina, quæ ab eorum notitia remota sunt, intime inspiciunt; suas vero imperfectiōnes, quæ sibi adhærent, quæque facile videre possent cernere nequeunt. Præclarum huius rei exemplum in S. Luca habemus. Superbus ille ac tumidus Pharisæus in templo orans omnes inde latrones, omnes publicanos, omnesque adeo peccatores, facile poterat conspiciere, qui per totam ciuitatem dispersi erant: DEVS gratias ago tibi quia non sum sicut ceteri homines raptores; insusisti, adulteri, velut etiam hic publicanus: superbiam vero, quæ intra suum

LII latebat

Exemplū
à vulture
petitum.

latebat pectus, & ingentem cœcitatē I perspicere non poterat.

Tradunt qui de animalibus scripsere, vultures cœteraque ad prædam nata animalia, cadauerum etiam longe positorum fetore allici, eodemque sese conferre solita, sana vero corpora odorari non posse. Hæc animalia plerique mortalium imitantur; aliorum namque imperfectiones eminus odorantes, statim eo sese conferunt, vt easdem coarguant; at virtutes sentire aut odorari nequeunt. Hinc Cynicus ille Diogenes dicere solebat, homini, vt ad vitæ perfectionem pertingat, vel fidelissimos amicos, vel grauissimos inimicos esse necessarios: sciebat namque inimicos in vita ac moribus æmulo- rum suorum inquirendis esse vigilantissimos, ac minutissima quæque obseruare solere. Eius ferme generis est, quod de Philip- po Macedone refert Plutarchus, quem larari solitum scribit, quod Athenienses sibi infensissimos pateretur, eorum enim sese inuectiuis ac reprehensionibus, inque vitam regiam obseruationibus, incitari & accendi, ad vitam serio emendandam aiebat. Dissimilis vero agenditatio in Christo est, qui oculos prius in propriam vitam coniecit, suamque innocentiam omnib. patefacit, quam Pharisaorum fucatam pietatem & ementitum honoris diuini zelum coarguat, vitiaque eorum castiget. Ait enim *Quis ex vobis arguet me de peccato?*

Apophthe-
gma Diog.

Plut de vir-
tute abi-
nimicis ca-
pienda.

XII.

Ad alteram iam disceptationis quæstionem veniamus, *si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi?* Duo sunt ò Iudæi, quæ dignum aliquem reddunt, cui fides ab omnib. adhibeatur, vitæ scilicet innocentia, & veritatis studium. Cur igitur mihi cū sine peccato hæcenus vixerim & mentiri nequeam, fidem non adhibetis? cur Euangelium meū repudiatis? Achab ille Israel Rex cum bellū Syriæ Regi indixisset, quadringenti Prophetæ Baalim felicē belli progressum, & prosperum exitū polliciti sunt; solus vero Michæas contraria omnino vaticinabatur; & vere quidem: hinc eum Achab eane peius & angue oderat, quod ad aures eius non prophetaret: *Odi eum, quia non prophetat mihi bonum, sed malum.* O ingentem regis cœcitatē I San-

1. Reg. 22.

ctus ille vates inspiratus à Deo veritatem vaticinatur; calamitatem & excidium eidem prædicat, quod re ipsa experietur, & eum tamen infensum experitur. Eandem horum Pharisaorum cœcitatē fuisse constat, qui Christo veritatem dicenti, tantum abest vt credere velint, vt mortali etiam eum odio prosequantur, vitæque illius insidias struāt. O Iudæi, *si veritatem dico vobis, quare non creditis?*

Eheu Domine, quam multos hodie mortales reperire est qui nec tibi veritatem pandenti, nec Euangelio tuo volunt credere, lubet namque facta Philosophia carnis delicias expugnare, & mundi fallacias contemnere; & quis, obsecro, ei aures accommodat, quis manum operi admouet? Docet Evangelica veritas inimicos diligere, mundum fugere, pœnitentiam agere, Quadagesimæ ieiunium seruare, & quis illi obsequitur, aut obtemperat? Proh dolor, Christiani! si Euangelium veritatem aperit vobis, quare non creditis? Dicetis forsitan, omnia fidei mysteria indubitanter & firmiter credimus.

Quibus replico: *Qui fit, vt eadem credatis? respondebitis: Quia Iesus Christus qui errare aut mentiri non potest, aut à nemine falli eadem credenda proposuit. Bene quidem: at idem ille, qui hæc credenda docuit, dixit etiam: Nisi pœnitentiam egeritis, omnes simul peribitis. Item: Nisi conuerſi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum celorum.* Item alibi: *Qui non accipit crucem suam & sequitur me, non est me dignus: si veritatem ergo dicit vobis, quare non creditis?* In quo Pilatum imitantur, qui in Passione Domini, de qua iam loquimur, veritatem audire noluit, & cum Dominus eam iam dicere proposuisset, exiuit foras.

Tradunt tantam aspidum esse versutiam, vt si quando se carmine aliquo sacro, aut fascino in laquos trahendas vident, aures terræ applicent, ne incantantem exaudiant. Eadem omnino peccatorum versutia est, aures enim cordis intrinsecas, mundo, in quo sunt, applicantes obturant, ne Domini aut seruidi alicuius concionatoris vocem eos diuini eloquii fascino irretire, inque

Luc. 17.

Matt. 18.

Matt. 26.

Cōceptus præclarus.

inque casses suos pertrahere conantis, exaudiant. Vnde bene Psalmographus: *Sicut aspidi surda & obturantis aures suas, qua non exaudiet vocem incantantium, & venefici incantantis sapienter.* Huiusmodi aspides vos esse dixerim. O Iudæi, aures namque vestras ad diuini incantatoris, venefici illius incantantis sapienter, animasque pio quodam fascino irreticatis, voces obturatis. Cur vero aures offitatis, cum veritatem aperiat vobis, cur eius voci & prædicationi resistitis?

At qui sit, peccatores, si nos verbi Dei Concionatores veritatem ex parte Dei denuntiamus, nobis ut credere nolitis? Quanta eheu vestra surditas est; clamemus buccis plenis, inclamemus auribus vestris, inferorum supplicia, diuinorum iudiciorum seueritatem & rigorem denuntiamus, proponamus vobis ante oculos poenarum cruciatuumque æternitatem; instar aspidi surdæ nihil inauditis, sed penitus obsurdescitis. Hic vero aures vestras arripite, egregiam è sacro volumine figuram, quam vestra surditas exprimitur, deponam.

4. Reg. 4.
Figura.

Cum Propheta Elifæus puerum Giezi vna cum baculo suo, ad Sunamitidis filium à mortuis excitandum misisset, & ille baculo mortuum tetigisset, agitasset, omnemque mouisset lapidem, & infecto negotio ad Prophetam reuerti coactus esset (*non enim erat vox, neque sensus*) indignans & subiratus ait, *Non surrexit puer.* Eheu! Ecce ad eum modum nos concionatores, veluti legati à summo Deo, cum baculo doctrinæ ad peccatores in peccatis mortuos & sepultos excitandos missi, merito dicere possumus? Fecimus Domine, quod in nobis fuit, fecimus quod nobis faciendum præcepisti, toto hoc Quadragesimæ tempore, horum mortuorum oculis baculum tuum, id est, potentiam tuam, iudiciorum tuorum rigorem, suppliciorumque grauitatem, tartari horrorem, mortis incertitudinem proposuimus; clamauius, minas intentauimus, quidquid potuimus præstitimus, & tamen *non surrexit puer*: mortuos excitare non potuimus, non enim est vox neque sensus. Nondum vel minimum de confessione ver-

bum audiuius, nullum contritionis indicium, nullum doloris signum, nullum vitæ, vitaliumque actionum experimentum percepimus. Satan quippe aures eorum obturatur, & impedit, quo minus veritatem ex concionantis ore audire queant.

Ieroboam Rex cum regnum Israel inuasisset, permittore nolebat, ut populus in Ierusalem descenderet, sacrificia & libamina Deo oblaturus, aut verba legis auditorus; ne ita ad naturalem suum principem redirent, inque eius verba, quem dereliquerant, iurarent; dicebatque intra se, *si ascenderit populus iste, ut faciat sacrificia in domo Domini conuertetur cor populi huius ad Roboam regem Iuda, interficietque me, & conuertentur ad eum.* Cui malo ut occurreret, vitulos aureos conflare, eosque populo adorandos proponere decreuit dicens: *Nolite ascendere in Ierusalem, ecce Dixit tui Israel.* Eodem prorsus modo agit Satan: metuens enim, ne peccatores ad Deum, qui verus & legitimus princeps est, & à quo peccando impie descuerant, conuertantur, & se, cui per peccata obsequuntur, deserant, omni ratione impedire conatur, ne Ierolyma, id est, templa, adeant, in quibus verbum salutis ac legem Christi Domini, veritatemque Evangelicam audire possint: at detinet & occupat eos rebus ludicris, diuitiisque, quæ instar vitulorum aureorum sunt, ac multis negotiorum grauaminibus opprimit. Quamobrem peccatores templa adite, ascendite Ierolymam, impia illa imperia ac truculentam Ieroboam tyrannidem relinquire: atque ad veritatem audiendam properate. Nam quemadmodum aquila pullos ad solis radios examinare, experiri que consuevit, eosque ut legitimos educat, qui oculo irretorto radios micantes scintillantesque perferre queunt: ita quoque D E V S (qui in libris sacris sapius cum aquila comparatur, uti *sicut aquila pronocans pullos suos ad volandum*) filios tuos ad verbi sui radios examinat, & eos qui assidue, attente, ac diligenter id ipsum audiunt, veluti legitimos ac suos habet: alios vero ut nothos & spurios repudiat. *Nam, qui ex Deo est verba Dei audit: propter-*

3. Reg. 11.
Allegoria.

Cōceptus
à natura
peritus.

Deut. 32.

Ioan. 8.

*ea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Effi-
cax profecto argumentum.*

IV.
Exagge-
ratur Pha-
risæorum
malitia.

Verum quid adhuc tandem dicitis Phari-
sæi? quid ad magnas hæcæ quæstiones,
tamque serias interrogaciones respōdebia-
tis? semperne veritatem oppugnabitis? ð
rem inauditam! ð cæcitatem intolerabilem!
ð malitiam plusquam diabolicam! calum-
nias nouas iaciunt, ac conuitiari incipiunt,
nouasque Domino iniurias erogant, dicen-
tes: *Nonne bene dicimus nos, quia Samarita-
nus es & demonium habes. Quam ineptum
& incongruum hoc responsum est, quam
impertinens dubii propositi solutio? Ad
primum, de innocentia nempe, dicunt eum
Samaritanum, id est, hæreticum esse: ad se-
cundum vero, quoad doctrinæ sincerita-
tem, aiunt diabolo intrinsicè occupatum.*

Anne tu Phœbe, qui vniuersum quoti-
die orbem perlustras, & quidquid in mundo
peragitur, ex alto intueris, simile quid vn-
quam aut hoc nostro in orbe, aut apud anti-
podes in alto vidisti, vel similem peruer-
sitate notasti? Quid? vosne in Deum tam
horrendas blasphemias eiaculari! itane vos
phrenetici, ac mente capti aduersus medi-
cum vestrum insurgitis? cæci, itane lumen
veritatis contemnitis? Cuius rei egregiam
similitudinem adferam. Quemadmodum
enim, postquam à longo tempore pluuiis
terra irrigata non fuit, & penitus ardore ac
siccitate exaruit, omnis aqua & pluuia quæ
deinde decedit, in ranas, ruberas, vermes,
ac bruchos conuertitur: sic etiam anima, quæ
diuturno peccati calore arefacta emarcuit,
quæ vere, inquam, terrena est, ac non nisi
mundana cogitat, cum aqua verbi diuini ir-
roratur, tantum abest, vt eodem irrigetur,
commoueatur, ac percellatur, vt venenum
potius & peruersitatis corruptionem gene-
ret. Ita hic videas Christum Dominum ad
Pharisæos verba facientem, eosque salutari
doctrinæ suæ rore irrigantem, ac viua ille
prædicationis eius aqua in bufones, serpen-
tes, ac viperas, in iniurias, inquam, & blas-
phemias execrables, commutatur. *Nonne
benedicimus nos, quia Samaritanus es.*

2. Reg. 10.

Cum Dauid Rex ad Hanon Regem lega-
tos mitteret, qui eum in Ammon patris mor-

te consolarentur; barbarus ille eos explo-
ratores esse ratus, dimidia barba parte de-
tonsa, decuratiueque ad medium femorum
vestibus, magna sane contumelia affectos,
ignominioseque habitos, ad propria remi-
sit. O barbarum & ab omni humanitate
alienum principem! ð infamiam & probum
intolerandum! at iniurias, quas hodie Chri-
sto Domino irrogari videmus, longe etiam
grauiores esse censeo. Misit quidem Pater
æternus vnicum filium veluti legatum, in
hunc mundum, vt synagoga Iudaicæ super
generis humani exitio & interitu solamen
aliquod afferret, & ecce eadem illa synagoga,
exploratoris loco eum hodie habens, ac fal-
sum prophetam esse censens, iniuria ac con-
tumelia afficit, blasphemiasque & conui-
tia in eum intolerabilia euomit: Samarita-
num ac demoniacum vocitando. O pro-
brum ac dedecus mille dignum cruciatibus!
Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es.

Tradidit Sacra scriptura, tantum fra-
trum aduersus Iosephum odium fuisse, ac
paulatim eo inimicitias progressas esse, vt
non possint ei pacifico loqui, & non nisi con-
tumeliosis eum verbis affatentur, modo eum
somniaorem, modo malèfactorum dela-
torem appellando; adeo vt tandem extitis
eum gentibus in seruum vendiderint. Ean-
dem hodie malitiam Pharisæi cōmonstrant;
tanta namque inuidia & odio aduersus hu-
mitem illum Ioseph, Christum nimirum,
qui frater eorum secundum carnem est, ex-
ardescunt, vt non nisi iniuriis eum afficiant,
calumniosisque & probrosis eum nomini-
bus compellent. Vos porro Catholici, Pha-
risæos hos nolite imitari, nolite veritati re-
sistere, nolite in Deum conuitia euomere,
aut blasphemias eiaculari; at sanctum eius
verbum audite, credite, honore afficite; &
quod iusserit aut faciendum præceperit, ex-
equi properate. *Si veritatem dico credite mihi.*

Et tu ð Domine Deus, vere agne absque
macula, qui sine peccati nauis es, & intus,
& foris, qui via, veritas es & vita; hanc
obsecro, nobis gratiam concede, vt san-
ctum verbum tuum semper audire, animæ-
que nostræ eiusdem dulcedine inescatæ,
cum sponsa in canticis exclamare possint;

Sonet.

*Cont. 2.
1. Reg. 3.
Pal. 118.*
Sonet vox tua in auribus meis: & cum Propheta Samuele: *Loquere Domine, quia audit seruus tuus: cumq; Psalm. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel ori meo.* O Deus auctor veritatis, & ipsamet veritas, & ipsa bonitas: Deus inquam, quem de nullo quis peccato potis est arguere; tu vere ille Samaritanus es, infelicis Adami filius, verus ille Samaritanus, de quo S. Lucas, qui hominem illum, per quem genus humanum designatur, ex Ierusalem in Iericho, ex statu scilicet gratiæ, & innocentia, in peccatum descendente, & in latrones, id est, diabolos incidentem (qui omnibus eum spiritualibus diuitiis despoliauerant, & vulnera insuper grauissima infixerant, omnes scilicet animæ facultates læserant) sanasti, ac pristina integritati restituiisti. Nostis igitur o diuine Samaritanæ medere languoribus: nostras cura animas, casque vnguento & oleo misericordiæ inungito; vt veritatem tuam semper amplecti, ac peccatum vitare, & voluntati tuæ quam promptissime obsequi valeant, quo dignæ reddantur, vt postquam tibi fidele in mundi huius mari obsequium præstiterint, in alterius malacia te laudent & glorificent. Amen.

FERIA III. POST DOMIN.
PASSIONIS.

Partitio:

- I. De fuga gloriæ:
- II. De vano fratrum Domini pestulato.
- III. De inani gloria mundi & humilitate Christi.

Erat autem in proximo dies festus Iudeorum, Scenopogia: Dixerunt ergo fratres eius ad eum: Transi hinc, & vade in Iudæam, Ioann. 7.

FIGVRA.

3. Reg. 17. **M**AGNVS ille Propheta Elias, inanem gloriam mundanumq; honorem perrexit, aulam Iezabelis relinquens, in deser-

tuin secessit, nullum in patria miraculum volens edere, ob quod à suis magni fierer, ac diuinos honores consequeretur: sed in Sarepta Sidoniorum, ciuitatem satis remotam, & obscuram sese contulit, vbi præclarissima miracula edidit. Cum diligentius hoc Propheta factum intruor, similem mihi historiam in Euangelio hodie legere videor. Occurrit mihi namque hic, non dico Elias, sed **CHRISTVS** Dominus, qui in humilitate educatus, & omnem mundi gloriam exorsus, ciuitatem Ierosolymitanam relinquit, vt in Galilæam secedat; quique veritus, ne ab hominibus videatur, ad solemnitatem Paschalem, à suis licet inuitaretur, venire detrectat, nedum aliquod miraculum edere, eadem apud exteros facturus: & quo plus eum discipuli hodie ad vanam gloriam incendunt, dicentes, *Manifesta te mundo*; quo plus ipse gloriam contemnens respondet: *tempus meum nondum aduenit.* Erit hæc materia omnibus vobis, spero, perutilis, & vnde non parum utilitatis haurire possitis. Imploremus igitur Spiritus sancti auxilium, vt eam pro dignitate deducamus: & simul patrocinium Deiparæ Virginis interponamus.

AUE MARIA.

Inter cætera Antisthenis Philosophi eloquia & Apophthegmata hoc non postremum mihi occupare locum viderur: cum magnis eum ciues, & quidem improbi, laudibus exornarent, subtristior & consternatus quodammodo respondit: *Dij immortales quid mali feci.* Idem pene de Phocione, quo præstantiorem Atheniensis non vidit resp. refert Plutarchus: hic cum quadam die frequenti Senatu peroraret, omniumque animos in sui admirationem accenderet, & omnes merita eius in reipub. gloriæque bello parum deprædicarent; ad vicinos & astantes vultu subirato conuersus, dicere incepit: *Me miserum! vereor ne quod mihi stultum verbum exciderit.* Dignæ profecto tantis viris sententiæ, licet Ethnico ore prolata, quas Christiani semper memoria inscriptas gerant, quibus ad inanis gloriæ

Apopth.

Antisthe.

Laert. li. 6.

Plutarch.

in Phocion.

Dictum

Phocionis.